

V R T E C.

Izhaja
1. dneš
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 8.

V Ljubljani 1. avgusta 1878.

Leto VIII.

Učenec o počitnicah.

P

očitka čas zlati

Sedaj mi cvetè,

Ko ptičku pod nebom,

Tak dobro mi je.

A naglo odcvita

Poletni nam cvet —

In treba skrbeti

Za žetev bo spet.

Ko zopet pokliče

Na delo me čas,

Poslovil, preljubi,

Se bodem od vas.

—0—

Vse pride na dan.

(Posl. Iv. Tomšić.)

Ne daleč od mesta P., na kolovoznem potu, ki pelje skozi samotni gozd, dobili so na vozu mrtvo telo nekega človeka. Prvi, ki je to zapazil, bil je priprosti kmet iz bližnje vasi, peljajoč se po opravkih na svojem vozu v mesto. Ko pride v mesto, ustavi se pri krčmarji Hudobniku, kateremu takoj vse pové, kaj je videl v gozdu. Krčmarjeva družina obstopi kmeta ter ga z odprtimi ustmi posluša, vprašajoč ga zdaj to zdaj óno o mrtvem človeku. Iz vsega, kar je kmet povedal, izpozna krčmar takoj, da ubiti človek nij nihče drug nego njegov navadni gost, platničar Martin.

Kmet in krčmar otideta brž k sodnji, da stvar obznanita, kakor jima je znana. Še tistega dne pokliče sodnik krčmarja, da mu izpové, kar mu je znano o platničarji Martinu.

„Platničar Martin — tako pripoveduje krčmar — bila je dobra in poštena duša. V začetku vsacega leta je prišel gotovo v mesto, kjer si je kupil blagá, katero je potem na kolih z jednim konjem po vsej okolici vozil in prodajal. Kdor je od platničarja Martina samo jedenkrat kupil kos platna, ta ga potem drugod nij nikoli kupoval, ker je Martin le z dobrim in poštenim blagom tržil in je svojim odjemnikom tudi na up rad dajal. Poštenim in zanesljivim ljudem je tudi denarje posojeval na zelo majhene obresti. Da ob kratkem povem: Martin je bil po vsej okolici zelo priljubljen človek.

Už več let je imel Martin navado, da se je, kadar koli je prišel v mesto, ustavil pri meni, kjer smo se ga pázili, kakor največjega prijatelja. Tako je tudi letos už celih štirinajst dni bival pri meni. Po dnevi je hodil po vaséh in sejnih, a po noči je vselej prenočeval v mojej hiši. Ravno sinoči smo se še dobre volje razgovarjali z njim. Rekel mi je, da danes na vse zgodaj gre v bližnji tržič, kjer bo pobral nekaj dolga, ter bo gledal, da tudi kaj iztrži. In res, zjutraj rano okoli tretje ure otide z vozom in konjem, a okoli desete pride óni kmet, ki mi pové žalostno novico, da je platničar Martin mrtev.“

„A povejte mi zdaj — reče izpraševalni sodnik — koliko je Martin navadno nosil denarjev s seboj, ali vsaj koliko jih je imel po priméri danes zjutraj pri sebi, ko je odhajal iz vaše hiše, in ali je razven denarjev imel še kake druge vrednosti pri sebi?“

„Preko tisoč goldinarjev je imel Martin redko kedaj pri sebi,“ odgovori krčmar, „ker dobro vem, da je to, kar je imel odveč, pošiljal vselej po pošti svojeji ženi na dom. Tudi zdaj, kolikor iz njegovega sinočnega razgovora lahko sodim, nij mogel imeti preko tisoč goldinarjev s seboj, a nosil je lepo srebrno uro pri sebi. To je vse, kar znam povedati o prijatelju Martinu. A zdaj še nekaj. Zelo se čudim, da nijso dobili njegovega psa; Martin je imel s seboj lepega in zvestega psa — šarka po imenu, ki ga je spremljal po vseh njegovih potih.“

„Dobro, zdaj vas ne potrebujem več,“ — reče sodnik krčmarju Hudo-
bniku, kateri se poslovi in otide. Iskalo in izpraševalo se je na vse strani, da bi se prišlo morilcu na sled, a vse zaman! Preteklo je už štirinajst dni, in o morilcu nij nobenega glasú ne tirú. Kar nenadoma petnajstega dne priženó žandarji človeka, ki je bil na sumu, da je umoril platničarja Martina.

V gozdu, v katerem so našli ubitega Martina, nekoliko v stran od kolo-
voznega pota, stala je majhena samotna kočá, v katerej je prebival logar Andrejec.

Človek, katerega so žandarji pripeljali, nij bil tudi nihče drug nego logar Andrejec. Pri njem so dobili srebrno uro pokojnega Martina, katero je ravno hotel prodati necemu meščanu, a ta, slutéč, da bi to znala biti Martinova ura, nij je hotel kupiti, nego naznanil je stvar sodnji. Pri preiskavi se je pokazalo, da je to res Martinova ura; a ne samo to, tudi denarji so se dobili v logarjevej kóči.

Vprašan pri sodnji, kako so prišli denarji in srebrna Martinova ura v njegove roke, odgovori: „Gospodje! kriv sem, da so denarji in ura v mojih rokah, ali Martinov morilec vendar nijsem. Bog mi je priča! Čujte, vse vam povem. Óno noč, ko je bil ubogi Martin ubit, bila je mesečina in lepo svetlo kakor po dnevi. Jaz vstanem takój po pólunoči, ter grem po gozdu gledat, ne bi li vjel kacega tatú, ki po noči nosijo les iz gozda. Tako dospem do „velikega hrasta“, kjer se nekoliko stopinj od njega vsedem na tla, da se malo odpočinem. A nijsem dolgo počival, da slišim, kako se mi nekdo prav hitro približuje. Človek z veliko gосто brado, klobuk potegnjen globoko čez obraz, da mu nijsem mogel videti v lice, pride do hrasta, postójí, posluša in se plaho ozira sim ter tja, če ga kdo ne vidi. Mislèč, da ga nihče ne opazuje hitro spleza na hrast. Meni se je zdelo, kakor da bi nad hrastovim duplom — hrast je bil namreč votel — nekaj delal, a kaj da je delal, tega nijsem mogel videti, ker mi so bile hrastove veje na potu. Zdelo se mi je vendar, kakor da bi nekaj skrival.

Nij trajalo dolgo in bil je gotov. Potlej spleza zopet doli in predno sem mogel določiti, kaj naj storim, izginil je kakor kavra med grmovjem. Najpred sem hotel zvedeti, kdo je ta človek, in ker mi je v gozdu vsaka stezá dobro znana, zatorej jo brž ukrenem po prekem potu, da bi mu prišel nasproti in mu mogel pogledati v lice. A zamán! On je ali prehitro šel ali se pa znabíti, čutèč moje stopinje, v kak grm skril. Jaz ga potem nijsem več videl.

Ker tega čudnega človeka nijsem mogel v pest dobiti, bil sem radoveden, kaj je vendar delal nad hrastovim duplom. Zatorej splezam tudi jaz na hrast in iščem z roko po duplu. Votlina nij bila ravno globoka, a vendar mi je bilo treba vso roko vanjo potisniti, da sem jej prišel do dna. Kmalu imam nekaj v roki. Ko roko vèn potegnem ter pogledam stvar, vidim, da imam mošnjo — polno denarjev. Lehko si mislite, kako sem se ustrašil. Denarje spravim v žep ter začnem še dalje iskati. Zdaj privlečem še srebrno uro in potem tudi mošnjo, polno drobnega denarja. Vse to sem vzel s seboj v svojo kôčo. To se zna, da sem družega dne slišal, čegava je ura in čegavi so denarji, a jaz sem ostal pri svojem sklepu, da najdeno blago zatajim in sebi pridržim. Da sem to storil, krivo je moje siromaštvo. Mislil sem si, kadar se siromaštva otresem in kadar se moje stanje nekoliko zboljša, potlej vse to povrnem Martinovej rodovini, bodi si po katerem koli potu. In to gospodje, kar sem imel povedati, sem povedal, a da sem čisto resnico govoril, — tega mi je Bog priča.“

Logarju Andrejcu vsa njegova nočna pripoved nij pomagala nič. Sodniki mu nijso verovali, nego še dalje so ga izpraševali na vse strani, da bi prišli resnici na sled in bi ga pripravili na to, da prizná svoje hudodelstvo. Ali Andrejec ostane v preiskavi ves čas le pri tem, kar je prvič povedal. Nu, vse to ne bi bilo nič izdalo in gotovo bi bil za morilca proglašen, ako se ne bi bilo nekaj zares čudnega pripetilo.

V vrtu krčmarja Hudobnika je bila večerna veselica. Ljudi je bilo vse polno. Godba je ravno prestala igrati, da se od jedne strani zasliši strašno vpitje. Mnogo ljudi pohití tjá, da bi videli, kaj da je. In ko tja dospejo, imeli so tudi kaj gledati. Velik lep pes je skočil na krčmarja Hudobnika, podrl ga na tla ter ga tako neusmiljeno trgal in grizel, da bi bilo slabo za krčmarja,

ako bi ne bili hitro gostje priskočili in besnega psa od njega zapodili. Krčmarja odnesó vsega raztrganega in krvavega v sobo.

Ko se ljudje zopet nekoliko umirijo, pristopi policaj k gospodarju omenjenega psa, ter mu reče:

„Gospod, vam se bo treba pred sodnijo zagovarjati zaradi tega dogodka. Kako morete tako hudobnega psa s seboj v krčmo peljati, kjer je polno ljudi, ako veste, da pes grize in je nevaren ljudem?“

Gospodar tega psa od strahú ves izvan sebe, reče: „To je dosti čudno. Moj pes, toliko pohleven, miren in zvest, da nij še nikoli nikomur storil kaj žalega, kar bi se jaz spominjal, more kaj tacega storiti. Jaz tega ne umejem!“

Policaj je pazno gledal na psa, ki se je na gospodarjevo povelje mirno spustil na tla, ter je prijazno gledal v gospodarja. Nato reče policaj: „Ako je pes res tako pohleven, kakor pravite, potlej mu je mogel krčmar nekdanj kaj žalega storiti, da ga je zdaj pes iz sovraštva napadel. Psi imajo zelo dober spomin.“

Prej nego je tuji gospod mogel odgovoriti, dogodilo se je zopet nekaj, čemur so se ljudje še bolj čudili nego poprejšnemu dogodku.

Mlad človek pride na vrt. Ko se približa k gospodarju omenjenega psa, takój skoči pes po konci, viha ušesi ter ostro opazuje mladega človeka. A temu nij bilo dolgo takó, kmalu začne pes glasno lajati, a to takó, da se je vsacemu zdelo, kakor bi hotel pes s tem svoje veselje pokazati. Veselo maha z repom, dobrika se mlademu gospodu, — spenja se nanj, in mu še celó roki liže.

Ta se je iz začetka temu čudil, a kmalu se je sprijaznil s psom, pripognivši se k njemu, gladil ga je z roko in mu rekel: „Šarko, zvesti tovariš moj, ali si tudi ti tukaj?“

Zdaj ko bi bili videli, kaj je pes začel, ko je slišal ta glas. Skočil je mlademu gospodiču na rame, lizal mu je lici in roki, ter si nij dal mirú, dokler ga tujec ne utolaži.

„Zdi se mi, da se vidva drug drugzega poznata,“ vpraša prijazno gospodar omenjenega psa mladega človeka.

„To je moj pes, pes mojega umorjenega očeta, ki je bil gotovo priča groznega umorstva,“ odgovori z otožnim glasom ubogi mladenič.

„Tudi jaz gledam in se čudim, da je moj pes šarko, ki je bil poprej tako miren in pohleven, malo ne človeka raztrgal.“

„Kaj pravite, kaj? Koga je pes napadel?“ vpraša Martinov sin.

„Tukajšnjega krčmarja Hudobnika,“ seže naglo v besedo policaj.

Martinov sin obledí pri teh besedah.

„Kaj?“ reče čudèč se, „starega prijatelja mojega očeta, katerega je šarko dobro poznal?“

Navzoči gostje so se zelo čudili, ne vedóč, kako se bode stvar razmotala.

„A prosim vas, gospod,“ reče mladenič, „povejte mi, kako ste dobili tega psa?“

„Jaz sem graščak iz tukajšnje okolice. Necega dne pošljem svojega ovčarja v mesto po opravi, a ta domóv prišedši, pripelje tega psa s seboj, pripovedajoč, da ga je našel na pol živega v nekem grabnu. Ker se mu je smilil ubogi pes, ponese ga do bližnjega potoka, kjer ga opere in domóv

prinese. Pes se me kmalu privadi in od onega časa je vedno pri meni. Toliko vam vem povedati o tem čudnem psu.“

Policaј, ki je vse to poslušal, otide. A kmalu zopet pride na vozu, pripeljavši s seboj še jednega policijskega služabnika. Oba gresta naravnost v krčmarjevo sobo.

„Oče, Hudobnik!“ reče policaj, „v imenu postave morate z nama, ker vi ste na sumu, da ste umorili platničarja Martina.“

Krčmar Hudobnik obledí, trese se po vsem telesu ter pade znak v stolu. Ko se zopet zavé, reče: „To je bil Martinov pes, pozná me!“ Nato vstane ter s povzdignjenim glasom izpregovori: „Tukaj sem, peljita me pred sodnijo, da bo poprej konec preiskovanju in tudi mojemu trpljenju; kajti vest mi ne da mirú ne pokoja, odkar sem kriv strašnega umora. Bog je pravičen, in resnica je, da vse pride na dan, bodi si užé prej ali pozneje.“

Policaја deneta krčmarja na voz ter ga odpeljeta pred sodnijo, kjer je obstal svojo hudobijo. „Jaz sem platničarja Martina óno noč čakal v gozdu in sem ga — umoril,“ reče krčmar Hudobnik. „Pes, ki je branil svojega gospodarja, planil je na mene, a jaz sem tudi psa udaril po glavi in sem ga odnesel v graben ob cesti. Pri Martinu sem našel tisoč sto goldinarjev in srebrno uro. Vse to sem hotel v hrastovem duplu tako dolgo skrito imeti, da se vsa stvar pozabi. Ali komaj stvari skrijem in splezam zopet z hrasta, da slišim nekake stopinje za seboj. Ko se ozrem, spoznam logarja Andrejca. Kaj se je dalje zgodilo, to vam je užé vse znano.“

Krčmar Hudobnik je bil za to grdo hudodelstvo obsojen v ječo za vse dni svojega življenja, a logar Andrejec je moral še nekaj časa v ječi sedeti, ker je hotel tuje blago, mesto da bi ga bil sodniji izročil, sebi pridržati.

Otroci, ne storite nikoli nič hudega, mislèč, da ne pride na dan. Vsaka še tako skrita stvar, pride gotovo na videlo.

Prazen klas.

Tone je bil vrl učenec, nadarjen z bistrim umom in velicimi zmožnostmi. Karkoli so gosp. učitelj v šoli pripovedovali, takój si je vse zapomnil, ter je bil prvi med učenci. Zato so ga gosp. učitelj zeló radi imeli. A v svojo žalost so zapazili na Tonetu tudi neko veliko napako. Tone je namreč postajal vsak dan prevzétnejši in svojeglávnejši. Domišljeval si je, da je on najboljši učenec ter se je na vse druge svoje vrstnike zaničljivo oziral. Usta so mu bila polna baharije in vedno se je ponašal s svojimi zmožnostmi.

To je gosp. učitelja zeló bolelo. Mislili so si: „Kaj koristi dečku bister razum in dober spomin, ako je srce polno napuha in prazno lepih lastnosti? Iz dečka ne bode nič prida, ako ne popusti svojih praznih domišljij.“

Necega dne ga gosp. učitelj peljejo na polje, kjer so ženјice ravno žito žele. Ko sta nekaj časa stala in gledala rumeno klasje, rečejo gosp. učitelj: „Glej, Tone! tukaj vidiš dvojno klasje. To-le tukaj se vzdiguje ošabno po konci, a óno drugo se ponižno pripogiba k tlam; kaj praviš, katero je boljše?“

„To takój uganem,“ odgovori Tone, „oni klasi, ki po konci stojé, gotovo so boljши nego ti, ki se priklanjajo. Saj je tudi pri ljudéh takó, da imajo viši prednost pred nižimi.“

„Tako se le tebi dozdeva,“ rečejo gosp. učitelj, „ali ne veš, da je vnanja podoba večkrat prevarljiva, in da nij vse zlato, kar se sveti? Stopi sem k meni, da se sam prepričaš, kako si se zmotil. Le poglej! — Tone stopi bližej ter si ogleda žitno klasje natančneje, potem reče: „Res je, motil sem se. Vsak klas, ki stoji po konci, prazen je ter nema zrnja v sebi. A óno klasje, ki visi k zemlji, polno je najlepšega zrnja.“

Nato rečejo učitelj: „Glej Tone, tukaj imaš podobo napuha in ponižnosti. Povedi mi zdaj po katerej podobi je treba tvoje življenje uravnati?“

Tone molči, ker ga je bilo sram, spomnivši se prigovora, ki pravi: „Se čez druge povzdiguješ, prazno glavo oznanuješ; kdor v resnici kaj veljá, je ponižnega srcá. — Zapomnil si je nauk dobrega gosp. učitelja, ter je bil odslej vedno ponižen in krotak. Vsak, kdor ga je poznal, imel ga je rad, gledé njegovih lastnosti.

Otroci, varujte se napuha in prevzetnosti, ako hočete kedaj srečni biti. Napuh, pravijo, da grè pred padcem in kdor visoko leta, nizko se vsede.

—6.

Zahajajoče solnce.

Jožek in Tine sta bila brata. Imela sta modrega očeta in dobro boga-boječo mater, katero sta ljubila čez vse na tem svetu.

A Bogu v nebesih se je zazdelo, da jima vzame preljubo mater. Dečka sta zelo žalovala in jokala po ljubej materi.

Ko prva žalost mine in se dečka nekoliko utolažita, vzamejo ju oče necega večera s seboj na polje. Solnce se je ravno pomikalo za goré in je le še svoje poslednje žarke sipalo po zemlji.

Oče zamišljeni gledajo nekaj časa v zahajajoče solnce, potem reko: „Glejta, ljuba otroka! zahajajoče solnce nam je sladka tolažba v naši bridkosti. Ravnokar je razlilo po vsej zemlji svetlobo, gorkoto in življenje; za danes je tedaj končalo svoje delo in zdaj se poslavlja od nas, da zatone za gorami. A mi vendar ne žalujemo, vidéč, da nas zapušča, ker dobro vemo, da se nam jasnega jutra zopet prikaže v toliko lepšej svetlobi.

Vajina dobra mati je vama živa podoba dobrodejnega solnca. Ona je vaju učila, da se večkrat ozirajta tja gori v sveta nebesa, učila je vaju moliti in v strahu božjem živeti. S temi lepimi nauki je vama zapustila še boljše svetlobo, gorkoto in življenje.

A Očetu v nebesih, ki je vama mater dal, zazdelo se je, da jo vama zopet vzame. Mati je vaju zapustila, kakor nas zapusti solnce, kadar zatone za gorami. A zaradi tega ne smeta preveč žalovati, kajti vera nas uči, da vajina mati zdaj živi v boljšem in prijetnejšem življenji; ona zdaj ondu žanje, kar je tukaj sejala.“

„Oče, ljubi oče! reče Tine, starejši deček, lepo ste nama govorili. Meni zdaj nij več tako hudo pri srci, ker vem, da najino dobro mater zopet najdemo tam gori v nebesih.“

„Da,“ reko oče, „zopet jo bomo videli in to tako gotovo, kakor vemo, da se nam zahajajoče solnce zopet prikaže jasnega jutra.“

I. T.

Vest.

Nek Indijan v Ameriki je prosil svojega soseda malo tobaka. Sosed seže v žep ter mu ga dá polno pest. Druzega dne pride Indijan in mu prinese dvajsetico, ki jo je našel med tobakom. Nekateri njegovi prijatelji so ga hoteli pregovoriti, da naj denar sebi obdrži. A on je položil roko na srce in je dejal: „Tukaj notri v srci imam dva človeka; dobrega in hudobnega. Dobri človek mi je dejal: Denar nij tvoj, daj ga njemu, čegar je. A hudobni mi reče: Dal ga je tebi, tvoj je. Nato zopet dobri: Nij res, tobak je tvoj, a ne denar. Hudobni pa mu odvrne: Nikar se ne boj, to so malenkosti, idi in si kupi žganja. — Po pravici vam povem, da nijsem znal, kaj naj storim. Naposled, da bi imel mir, uležem se v posteljo. Ali zamán! Vso noč sta se prepirala hudobni in dobri človek, takó, da nijsem zatisnil očesa. Da dobim mir, moram denar nazaj dati ónemu, čegar je. Z. D.

Delo je mnogo vredno.

Vse, kar živi na svetu, potrebuje živeža, a ves ta živež mora se največ pridobiti in pridelati. Kdor dela, z delom plačuje svoj živež; kdor ne dela, dela dolgove, ki jih nikoli ne bode mogel plačati. Moder mož je rekel: „Ako bi vsak človek po dve uri na dan pridno delal, dosti bi bilo to za potrebe vseh zemljanov, in ne bilo bi niti uboštva niti pomanjkanja.“

Moder župan je dejal: „Ako bi mogel, nobenega postopača bi ne trpel v svojem kraju; kajti zaradi lenuhov in postopačev morajo drugi trpeti pomanjkanje.“

Ako lenuh ne dela toliko, kolikor bi moral delati v človeškeji družbi, zna se, da morajo drugi delati mesto njega. Poleg večjih del je pri vsakej hiši še mnogo manjših opravkov, ki se morajo z večjim delom zajedno opravljati. Prav koristno je tedaj, da mala hišna družina opravlja drobna dela, kar leto in dan prinaša mnogo dobička. Marsikatera družina, katera je svoj čas dobro obračala, napredla si je čez leto in dan poleg poglavitnega dela še mnogo metrov platna; a druga, ki nij pridno delala, si nij ničesar pridobila, da-si bi marsikaj zelo potrebovala. Resnično je, da „čas je denar“, in prav pravi pregovor: „Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.“

Dela so raznokatera. Delamo z roko, ali z glavo. Vsak človek, ki dela tako ali tako, časti je vreden, naj je kdor si bodi, in stanú, katerega koli. A vsak, ki pase lenobo, in uživa samo tó, kar so mu drugi pridelali in prihranili, malo je vreden, naj je užé gospod ali kmet. Lenuh, ki bi rad živel od žuljev družih ljudi, naj si dobro zapomne, da „kdor ne dela, naj tudi ne jé; brez dela nij jéla.“

A pri vsakem delu mora človek tudi misliti, predno kaj stori, kajti „brez glave storjeno, je rado skaženo.“ Za vsako delo treba nam je izbirati dobrih pripomočkov. Prigovor pravi: „Brez kvasú kruh ne izhaja; brez gnojá nij prosá; brez potú nij medú.“

Kupčija s sužniki.

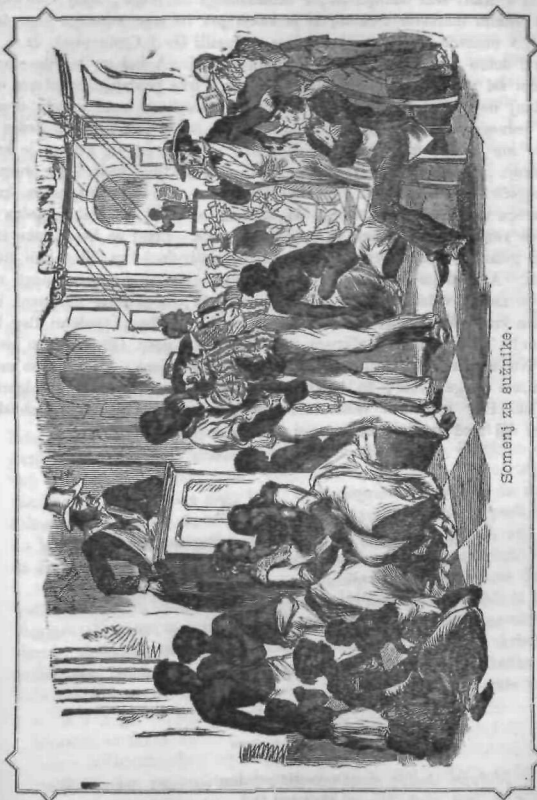
Amerika šteje dandanes malo ne do 86 milijonov ljudi, kateri se, izvzemši majheno množico v zadnjih letih tja prišlih Mongolcev, delé v tri plemena: v ameriško, mursko in kavkaško pleme. Mursko pleme je bilo siloma razširjeno zlasti preko vročega pasa Amerike. Prvi murci — sužniki — bili so 1517. l. po nasvetu škofa Las Casasa pripeljani v Ameriko, kjer so jih

mesto slabotnih Amerikancev rabili v rudnikih, pri izpiranju zlata in pridelovanji koristnih rastlin vročega pasa. Leta 1776. se je 13 američanskih pokrajin očitno odreklo angležkej oblasti in v krvavej vojski so si pridobile toliko zaželjeno samostalnost, ustanovivši zavezo zedinjenih držav. V teh zedinjenih severo-američanskih državah je v 17. stoletji cvetela ostudna kupčija s sužniki (robovi), to je, imoviti posestniki so svoje sužnike kupovali in prodajali kakor živino ali drugo blagó na sejnih. Dotične vlade so namreč velikim kupčijskim družbam na Holandskem, Angležkem in Francozskem privolile, da smejo po afričanskem primorju ljudi

pléniti in jih v Ameriki na sejnih prodajati. Vlade same so podpirale razširjevanje sužnikov po američanskih deželah in angležkej naselbine v severnej Ameriki so bile naravnost siljene sužnike v deželo vvaževati. Tako se je bilo sužništvo razširilo po raznih američanskih deželah: sužnikom — murcem v neizrečeno zló, a tudi gospodarjem — Evropejcem in njihovim naslednikom v največjo kvaro. Ti siromaki, ki so se prodajali kakor živina na sejnih,

bili so murei in njihovi otroci obojega spola. Neusmiljeni gospodarji, ki so take ljudi kupovali, imeli so jih namestu živine, in morali so jim polje obdelovati in vsa domača dela opravljati. Kupovali so jih po različnej ceni, kakor so jih namreč potrebovali za kako večje ali manjše delo. Gorje sužniku,

Somenj za sužnike.

ako nij delal po gospodarjevej volji; godilo se mu je, kakor vam prejšna podoba kaže, kjer dva sužnika svojega tovariša na gospodarjevo povelje z volvskimi žilami bijeta.

Nekateri prodajalci sužnikov so imeli dobro izučene pse, ki so znali sužnike loviti, kakor psi pri nas divjačino.

V najnovejšej dobi se je posebno pobožni duhoven Nikolaj Olivieri zavzemal za uboge murske sužnike. On je večkrat potoval v Egipt, da je ondu odkupoval sužnike in jih potem za katoliško vero odreja. Ko je bil užé osmič na svojem potovanji, pisal je 2. decembra 1854. l. iz Kaire naslednje pismo: „Tukaj v Kairi sem odkupil 37, v Aleksandriji 27 murk, tedaj vseh skupaj 64, z jednim murskim dečkom, ki je kakih pet let star, katerega bom dal v Napolj v ondotno izrejalšče, ker mi je prečastiti O. J. Costa pisal, da si, ako bo prvi dobro napredoval, potem še jednega želi. A kaj mi je bilo storiti? Ko sem šel po trgu, kjer se ubogi murci in murke prodajajo, videl sem ondu ne manj nego 100 ubogih dečkov različne starosti, a meni je bilo mogoče samo jednega odkupiti. Sami prevdarite, kako mi je bilo pri sreč. Jeden teh dečkov me je tako milo pogledal, da bi človeku srce počilo, a drugi je kričal za menoj: „kupi me, kupi, kristijan, kupi me!“ O ljubi moji, tega prenašati nij mogoče! Človek bi moral imeti kameneno srce, da bi ne bil ganen, kadar kaj takega vidi. Med imenovanimi 64 murkami ste tudi dve materi; jedna ima otročiča komaj 10, a druga 14 mesecev starega. Prvej so hoteli tako imenovani gelabi (prekupovalci) otroka s silo odtrgati, da bi ga bili nekim židom prodali. A mati ga je tako trdo k sebi tiščala, da jej ga nijso mogli vzeti in so jo morali v železje djati. Ali ko je videla, da je verig oprostena in z otrokom vred odkupljena, začela je vesela vpiti: O Bog, predobri Bog kristijanov!“ To in še več ganljivega stoji zapisano v gosp. Olivierijevem pismu.

Nu dandanes je sužništvo užé skoraj odpravljeno, a vendar so murci še zmirom uboge sirote, za katere nam je treba moliti, da bi jih dobri in usmiljeni Bog popolnem rešil dušne in telesne sužnosti ter apostolskim možem dal moč in zdravje, kateri si za to delo mnogo prizadevajo.

Otrokom.

Zvonovi pojejo,
Vam v cerkev rekó,
Jih vbogajte radi,
Saj tam je lepó!

Sam Bog tam prebiva
In gleda na vas;
Če molite dobro
Poslušá vaš glas.

Prošnja.

Oj sapice ljube,
Dihajte na mé!
In solnce rumeno
Ogrevaj sreč,
Da vnóvič poženem
S cveticami cvet,
Ki vzel mi ga, vničil
Hudobni je svet.

Zgodovina.

Zgodovina je popis vsega, kar se je kedaj godilo na svetu. Občna zgodovina popisuje razvitek človeškega rodú. Ves svet in vse, kar je na njem, vedno se razvija in napreduje, dokler popolnem ne dozori, propade ter se umakne novim stvarém. Tem neomahljivim svetovnim postavam udajati se mora vsak človek in vse človeštvo. Kakor ima vsak posamezen človek svojo pomlad, svoje poletje, svojo jesen in svojo zimo, ravno tako ima tudi vse človeštvo svojo otročjo, svojo mladeniško, svojo moževo in svojo starčevo dôbo. Kdor koli se je rodil, mora tudi umreti. Tako bode tudi človeški rod, ki ne živi večno na zemlji, izginil, kadar bode izpolnil svojo nalogo. A človeškega rodú naloga je, da oplemenuje samega sebe in napreduje do čimdalje večje popolnosti, do čimdalje večje zdrave izomike in večjega blagostanja. Kako človeštvo to svojo nalogo na zemlji izpolnjuje, uči nas zgodovina. Zgodovina ne popisuje tedaj samih krvavih bojov in življenja kraljev in cesarjev, temveč pripoveduje tudi dogodbe, po katerih se je stanje človeštva izpreminjalo, kajti vsaka izpremema ima večji ali manjši vpliv na razvitek posameznega človeka, vsega naroda in človeštva. A najimenitnejše izpreembe so tiste, ki se tičejo državnih in verskih oblik, narodnih šeg in navad, znanosti in umetelnosti, narodovega siromaštva in blagostanja, njegove izomike, sužnosti ali svobode.

To so razmere, v katerih živé narodi. Zgodovina ima tedaj nalogo, da popisuje vse te različne razmere ljudskega življenja.

Zgodovina nam pripoveduje srečne in nesrečne dogodbe narodov, in nam kaže, česa se moramo poprijemati, in kaj opuščati. Mnogo se govori o sedanjem času; neki ga grajajo, kvaleté samo stare čase; drugi ne morejo dovolj povzdigniti denašnje dôbe; tretji trdè, da je bil svet vedno tak, kakor je dandanes. A zgodovina nam kaže, da je človeštvo dandanes na vsem boljše, kakor je bilo nekdanj, da-si tudi še nij doseglo óne stopinje kreposti in izomike, do katere bi mogli dospeti po svojih prirojenih zmožnostih. A kaj je zaviralo, da človeški rod nij naravno napredoval, uči nas zopet zgodovina.

Ker se sedanost razvija iz preteklosti, in ker mnogotere denašnje dogodbe po večjem izvirajo le iz preteklih vzrokov, lahko tudi iz vzrokov sedanosti sklepamo na prihodnje nasledke. Zgodovina toraj ne uči samo zgodovine preteklega časa, temveč nam kaže tudi, kako moramo skrbeti za boljšo prihodnost. Dandanes je treba tedaj, da vsak človek vsaj nekoliko zna povedati iz svetovne zgodovine, zatorej se je zgodovine treba tudi vam pridno učiti.

Srbi in Hrvatje.

Ko so bili Obri po Samu velik del svoje oblasti izgubili, jeli so zopet vzhodno-rimsko državo napadati in nadlegovati. Leta 626. so v zvezi s perzijskim kraljem Kozroom oblegali Carigrad, a hrabri car Herakliji jih je strašno odbil. Ko se je pa pozneje bojeval s Perzijani in Saraceni v Aziji, porabili so Obri to priliko ter so se Dalmacije polastili 630. leta. Osoda Dalmatincev je bila strašna; Obri so jim razrušili starodavna mesta (tako Salono), prebivalce so deloma pomorili, deloma iz dežele progнали. Iznebiti se teh divjih

in grozovitih sovražnikov, poklical je Herakliji Slované, namreč Srbe in Hrvate, iz zakarpatskih pokrajin („Bele-Hrvatije“) na pomoč. Po pogodbi, katero je z njimi sklenil, izročil jim je vse od Obrov posedene pokrajine v prebivališča, toda pod bizantinsko vrhovno oblastjo. Slovani so sedaj z vso močjo pridrli, odvzeli Obrom te dežele, ter ustanovili iz njih tri kneževine: srbsko, ki je obsegala današnje Srbijo in Bosno, dalmatinsko-hrvatsko v Dalmaciji in velikem delu današnjega hrvatskega Primorja, in panonsko-hrvatsko (posavsko) med Dravo in Savo v Hrvaciji in Slavoniji. Nadvlada grških carjev nad temi kneževinami pa nij dolgo trajala, samo nekoliko znamenitih mest, kakor Jadera (Zader), Spljet in Raguzo (Dubrovnik) in nekoliko otokov ohranili so si bizantinski vladarji še dolgo časa.

Ob istem času, kakor Čehi in drugi Slovani, vzdignili so se tudi Bolgari, iz prva Obrom soroden narod, ki si je del južnih Slovanov v bizantinskeji državi podvrget, med njimi se naselil, in se časoma slovanskega jezika in slovanskih običajev poprijel, s kratka: popolnem se poslovanil. V zvezi s Slovani ustanovili so Bolgarsko državo med dolenjem Dunavom in Bal-kanom, ki je bila Obrom jako sovražna.

Feničani.

Ozko obrežje ob sirske morji imenuje se Kanaan, to je nižina. Tí so nekdaj prebivali Feničani, najstarejše in najslávnejše trgovsko ljudstvo. Ker je bila zemlja malo pripravna za poljedelstvo in živinorejo, ozirali so se na morje, na katerem so se kmalu udomačili. Najslávnejši mesti ste tukaj bili Sidon in Tir.

Sidon, to je, ribiško mesto, najpred je slovel v feniškeji zgodovini. Njegovi prebivalci so bili krepki pomorščaki. Sidon in Tir sta pošiljala na tuje kraje mnogo naseljencev. Prenaseljevanje v malej domačiji in silni navali tujih narodov so pogostoma prebivalce napotovali, da so Fenicijo zapuščali in se drugod naseljevali; a tudi kupčija jih je zelo vabila v tuje kraje, posebno ob srednjem morji. Okolo 1500. leta je bil Sidon najslávnejše in najmočnejše mesto na feniškeji zemlji. Potem je počasi propadel, in Tir je bil vsem drugim na čelu. Mesto Tir je najbolj slovelo za kralja Hirama. Ta je dajal svojemu sovrstniku, izraelskemu kralju Salomonu, delavce in dragoceno gradivo za jeruzalemski tempelj.

Največje iznajdbe, recimo: pisanje s črkami, steklo, denar i. t. d. se pripisuje Feničanom; vendar ne vse po pravici. Oni so nekatere iznajdbe drugih narodov samo izboljšali in je razširili zlasti po srednjemorskem svetu. A največje zasluge imajo v tesanji in rabi ladij. Rudarijo so zelo izboljšali in so užé zgodaj znali rudo žgati in kovine liti. Njih delarnice so na vse strani razpošiljale razne lepotine in dragotine od zlata, srebra, jantara in od slonove kosti. Feničani so bili prvi trgovci starega sveta. Mala, preobljudena domovina jih je silila k trgovstvu. A še bolj jim je ustrezala njena lega ob srednjem morji, v središču omikanih držav in bogatih dežel.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Prašič.

Prašič je povsod na slabem glasu kot nesnažna in požrešna žival, a vendar ga imamo radi. V hrani nij izbirčen, valja se po najgršem blatu in smrdljivih mlakah, ter pohlastá vse, kar se le dá prebaviti. V ta namen mu posebno dobro služi rilec. V svinjak mu dajemo odpadke iz huhinje, olupke in pomije, ter vse to samogoltno posreblje in požré, naj bi bili odpadki in olupki še tako plesnjivi, in pomije še tako kisle, njegovemu želodcu to nič ne škoduje.

Prašič ima od strani stisneno truplo, koščato in robato hrbtišče in kratek smešno zasukan rep. Noge ima tenke in suhe. Na vsakej nogi ima po dva večja parkeljca, po katerih stopa, in dva manjša, ki sta malo više pomakujena, in se pri hoji tal ne dotikata. — Prašič je pokrit z debelo dlako, ščetine imenovano. Na hrbtišči so ščetine dolge, debele in močne. Pod kožo imajo prašiči mast ali slanino, ki je pri pitanih prašičih po več centimetrov debela.

Zarodnik naših domačih prašičev je divji mrjasec, ki živí rad v družbi po vlažnih gozdih, pobirajoč gobe, korenine, želod in ogrce. Večkrat se vleže v močvirje, da si kožo hladi.

Mrjasec je mnogo močnejši od domačega prašiča. Njegovi trirobatí in zakrivljeni skranji zobje se imenujejo okla, ki so človeku jako nevarno orožje. V jeseni, ako je dosti želoda in žira, so mrjasci debeli in dadó zeló dobro in okusno meso. Zaradi mesa in kvare (škode), ki jo delajo po gozdih in po obdelanem polji, preganjajo in streljajo to žival.

O koristi, ki jo imamo od domačega prašiča, nij mi treba mnogo praviti, ker je vsacemu znano, da od zaklanega prašiča nič v zgubo ne pride. Kri se podela v klobase, ščetine, posebno one na hrbtišči, potrebujejo se za dreto, krtače, omela in salo. Svinjetina je presna, kuhana, pražena, pečena in posušena dobra jed.

M u h a.

Znam, da muho pozná vsak izmed vas, ali malokdo si je to živalco bolj natanko ogledal. Oči ima velike in z rudečim sôkom napolnjene. Na glavi nosi tipalnici in sesalo. Posebno čudno so oči sestavljene; da to natančno vidimo, treba nam je povekšalnega stekla. S povekšalnim steklom vidimo, da vsako oko obstoji iz malo ne 4000 šesterokotih plôčic, katerih vsaka je lepo izbočena in služi živalci v to, da vidi. S to prečudno sestavo oči je muhi mogoče, da na vse strani vidi ob istem času, da-si so oči nepremakljive. Tipalnici ste ščetinasti in imate vsaka po tri člene. Sesalo, s katerim nas muha tolikokrat nadleguje, ima na konci dve mesnati ustni, ki ste zeló pripravi za srebanje tekočih stvari. Truplo je pokrito s ščetinicami, ki se s povekšalnim steklom vidijo kakor upognjena šila. Na nogah ima pod krempeljci majheno blazinico, iz katere izpušča neko lepljivo tekočino, da se more poprijemati, kadar lazi po šipah in ogledalih.

Babica znese po šestdeset do osemdeset jajčič v gnoj, smeti in druge nesnažne kraje. Iz jajčic izlezejo ličinke (zapljunki), ki so podobne zeló majhenim belim črvičem, ne imajoč glave niti nog. Te ličinke so zeló požrešne in hitro rastó. V 14 dnéh so dorastle ter se izpremené v bubo, ki je majhenemu, rújastemu sodčeku podobna. V daljnih 14 dnéh prileze iz sodčeka muha, privzdignivši gorenji del kakor pokrovec. Ker se muhe vsako leto po štirikrat plodijo, zaradi tega se proti jeseni zeló razmnožé zlasti okoli hlevov in kuhinj, kjer se najlaže prehranijo. Po zimi poginejo razven nekaterih, ki se poskrijejo v kako zatišje.

I. T.

M r a v l j e.

Neka mati so imeli zelo radovednega sinčeka, Miška po imenu. Necega dne gre Miško na vrt; mati ga tu ugledajo in vprašajo: „Miško, kaj delaš na vrtu?“ „Gledam mravljišče, kako drobne mravlje po njem vrvé.“

„Mravlje so zeló pridne živalce, ali za vrt so tudi škodljive,“ rečejo mati. — „Nu, potlej jih moram takój pokončati,“ odvrne Miško, ter je užé hotel mravlje pobijati.

Mati rekó nato: „Ne tako hitro, Miško! Hočeva jih rajši v posodo pobrati in živalim odnesti, da jih pozobljejo.“

Miško: „Ali mati, če je taka živalca škodljiva, treba jo je umoriti.“

Mati: „Ako se škoda drugače ne more odvrniti, potlej jih smemo hitro in brez trpinčenja pobijati. Mravlje si iščejo hrane in tega jim ne moremo zameriti. Res je tudi, da hrane iskajoč, ne delajo na vrtu samo škode, nego mravlje so tudi koristne.“

Miško: „Kako nam koristijo mravlje?“

Mati: „Mravljinjimi jajci hranimo ptice slavce, prepelice in druge ptice pevke. Od njih dobivamo tudi neko vrst smole, ki jo rabimo v kadilo. Iz mravelj se dela tudi mravski cvet, ki ga po lekarnah prodajajo za nekatere bolezni. A tudi ti jih lahko sebi v izgled rabiš.“

Miško: „Tudi jaz? Tega ne umejem.“

Mati: „To se zna, ako jih posnemaš v pridnosti, delavnosti in trudoljubivosti, kajti mravlje so zeló pridne in delavne živalce. — Vse poletje pridno delajo, da si naberó živeža za zimo. Mravlje ti naj bodo v izgled, kako moraš tudi ti priden in delaven biti. Delavnost je pol življenja. Zapomni si to, ljubi moj Miško, ter bodi priden in delaven kakor so mravlje in nikoli ti ne bode žal.“

Miško: „Odslej hočem v pridnosti in delavnosti posnemati mravlje ter jih nikoli nečem pobijati.“

P. H.

H r a s t.

Hrast je domače gozdno drevo. Vzraste 20 do 25 metrov in je na parobku večkrat blizu do 2 metra debel, ter doseže starost po več sto let. Hrast ima zeló trden in trpežen les, zato delajo sodarji iz hrastovega lesá doge za sode, kadí, čebre in druge posode. Lepi ravni hrasti se drago prodadó za ladije na morji in stavbe pod vodo. Hrast cvetè predno ozelení, navadno okoli srede meseca maja. Listi imajo kratke peclje in so na obéh sranéh

goli. Želodi so podolgasti orehki, ki stojé v lesnatej skledici, navadno po tri do dvanajst skupaj, ki dozore meseca septembra ali oktobra. Z želodom pitajo prašiče. Ježice in šiške, ki se napravijo, ako osa ježarica list nabode, rabijo se v barvariji. Ježarica namreč s svojim tenkim, zakrivljenim bodalcem vsadí jajce na dno skledice, kjer sedi mlad želod. Vsled te rane se spači plod, ter namesto želoda postane neka gubata stvar, ki se ježica imenuje. Ježice jeseni pocepajo z dreves, ljudje jih pobirajo, zlasti po velikih hrastovih gozdih na Ogrskem, Hrvatskem in v Slavoniji, ter jih prodajajo za strojenje volovskih koč. Druga taka živalca je osa šiškarica, ki se zabada v hraste in dela šiške, rekši: okrogle gladke izrastke z majheno luknjico, skozi katero izleze žuželka. Šiške se rabijo za čreslo in tudi za tinto.

Hrastom škodujejo miši, veverice in šoje, ker seme pobirajo; a tudi divja in goveja živina jim dela mnogo kvare, ker objeda mladike in ogloje skorjo pri mladikah. Treba je tedaj čuvati mlade hrastiče pred divjo in domačo živino.

A. B.

Razne stvari.

Drobtine.

Mladini.

Zgodaj svet ti vse obeta,
Kar srcé si poželi,
Varji brez sadú se sveta,
Sad osreči, cvet slepi!

S.

(Skrb za zdravje.) Ako čutiš, da nijsi zdrav, lézi v postéljo in počivaj. Ne jej ničesar razven dobre juhe. Ako si žejen, pij vodo, a ne preveč mrzle. Ako ti je vroče, pomešaj v vodo malo kisa (jesiha), ter tako pij. Ako ti še nij odleglo, pošlji po izurjenega zdravnika, in varuj se vsakoršnih mazačev, ki potujejo od vasí do vasí, prodajajoč različna zdravila, da takó nevedne ljudi varajo.

Kratkočasnica.

* Sodnik: „Vi ste tedaj óni lopov, ki je v krémi pri županovih ukradel celo pleče (šunko)?“

Tat: „Da, gosp. sodnik, res je, da sem ukradel pleče, tega tudi ne tajim, a samo to prosim, da bi pomislili, da sem bil strašno lačen, in

pleče je tako lepo izgledalo in dobro dišalo; kaj stavim, ako bi bili vi v mojej koži, bogami, da bi bili tudi vi to storili.“

Nekaj za kratek čas.

(Začaran kamen.) Vzemi apnenast kamen in deni ga v kakoršno koli zeló ostro kislino, in kamen se sam o sebi vedno vrti v okrogu.

(Začarana ruta.) Vzemi ruto in reci, da je začarana, ker nema na vsem svetu nihče take rute, da ne bi zgorela, ako jo zažgeš. A ruta ne zgori, ako jo poprej premočiš z vodo in potlej v špírit pomočiš.

Kmetska vremenska proročovanja za veliki srpan.

Če se megla zjutraj v zrak vzdiguje, slabo vreme napoveduje; če pa zemlja meglo posrka, lepo vreme na vrata trka.

Če se avgusta po gorah kadí, kupi si kozuh za zimske noči.

Velike maše solnce dá dosti vina sladkega.

Sv. Jerneja meglíce (24.), spijéjo strd za potice.

O porejankli če vročina, huda bo prihodnja zima.

Svetega Lovrenca grozdje mehkó; vincar obeta si vino sladkó.

Sent Jerneja če je slana, bo gotov še zjajala vrana.

Dež na svetiga Janeza glave, rad stori orehe piškave.

Zabavna naloga.

Polóži 9 kart jedno k drugej v tri vrste takó, da imaš v vsakej vrsti po 3 karte; potem polóži še 3 karte, a to takó, da če se vrste štejejo od leve proti desnej ali od vrha nizdolu, vsaka vrsta ima po 4 karte. Kako se to naredi, kaže naslednja rešitev:

Rešitev.

		c
	b	
a		

Omenjene 3 karte se položé na karte, zaznamovane s črkami a, b, c.

Uganke.

- 1) Kdo zna zidati most brez lesa, kamena in železa?
- 2) V vodo rudeče, a iz vode črno. Kaj je to?
- 3) Kateri jezik se ne giblje in ne govori?
- 4) Gre skozi okno in ga ne odpre. Kaj je to?
- 5) Kdo se glasi skozi kostén plot?
- 6) Kaj je črneje od krokarja (gavrana)?
- 7) Kje začenjajo mlade race plavati?
- 8) V katerem mesecu ljudje najmanj jedó?
- 9) Po dnevi škriplje, po noči počiva. Kaj je to?
- 10) Po vodi plava kakor goska, a goska nij. Kaj je to?
- 11) Soluce me je izpeklo, a tvoja noga me je zdrobila. Kaj je to?

12) Kdo največ skače?

13) Kdo ima kapo, ki je nij nikoli kupil?

14) Kdo se je rodil kakor učen tkalec?

15) Česa je treba pri vsacem delu bodi si petek ali svetek (praznik)?

16) Kateri pes ne čuva hiše?

17) K-daj se gosí najbolj bojé lisice?

18) Nem, slep in mrtev sem, pa ti vendar govorim. Kdo sem?

(Odgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Slovstvene novice.

* *Hanani, ali poslednje dni v Jeruzalemu.* Spisal E. Guenet; poslovenil F. Jaroslav. Tako se imenuje lična 170 strani debela knjižica, primerna za farne in šolske bukvarnice. Cena 30 kr.

* *Zadnji dnevi v Ogleju.* Izviren roman iz petega stoletja. Spisal Alojzij Lukovič, imenuje se 172 strani debela knjižica, ponatisnena iz „Slovenca“, katero priporočamo v nakupovanje farnim knjižnicam in bolj odraščenej mladini. Cena 30 kr.

Obe knjižici ste prišli na svetlo v Blaznikovej tiskarni in se dobivate pri opravištvu „Slovenca“ po zgoraj omenjeni ceni.

Trdo vezani „Vrtci“ od poprejšnjih let se še dobé po naslednji ceni:

Vrtec od 1874. leta za 1 glđ. 50 kr.

Vrtec „ 1875. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1876. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1877. „ „ 2 „ 20 „

„Vrtca“ od 1871. 1872. in 1873. leta nemamo več.

Gledališke igre za slovensko mladino.

Prvi zvezek, obsejajoč igro: „Star vojak in njegova rejenka“, dobiva se za 18 kr.

Uredništvo „Vrtčevo“.

LISTNICA. Gosp. A. K. v Lj.: Vaša pesen „Junakova mati“ nij še ugodna za natis. — R. E. v Lj.: Poslane pesnice Vašega prijatelja M. ne ustrezajo našemu listu. Tudi bi jim treba še mnogo popravke. — And. Močnik, učit. na Holmu: Poslali nam ste naročnino za II. polletje, a naročnino smo užé poprej prejeli za I. leto; zatorej Vam smo vpisali 1 glđ. 30 kr. za prvo polletje prihodnjega leta 1879. Bog nam ga daj zdravim doživeti! Srčen pozdrav! — J. L. v Lj.: Primerne ga građiva nam za „Vrtce“ vedno primanjkuje, posebno podrobnih stvari. — J. L. v K.: Hvala Vam za priporočilo, ki ste ga priobčili v „Soči“; a ostal je žalibog brez vsakega uspeha.